

Reactie op verzoek om te kijken welke casussen aangehouden moeten worden vanwege aankomende wijzigingen in Verzamelbesluit Toeslagen en/of Kabinetsreactie 13 mrt

Uit de nieuwsflits van 26-3-2020:

- Herstel / Donner-II / ADR / kabinetsreactie. Zie het webinar. Zaken die geraakt kunnen worden door de concretisering vanuit de kabinetsreactie zo mogelijk – als bh daarmee instemt – aanhouden. Ten overvloede: dus niet vooruitlopen op concretisering danwel 'hardheid' bepleiten. Die concretisering wordt overigens op korte termijn verwacht; helaas is het (uitgebreide) Verzamelbesluit wel verlaat en wordt waarschijnlijk rond 20-4 gepubliceerd. De UT hiervoor is opgestart.

Verzamelbesluit Toeslagen (herziening verwacht eind april 2020):
(conceptversie bekeken)

Onderdeel 2 waarin staat dat vooruitlopend op wetgeving het mogelijk is om de terugvorderingsbeslissing te herzien (los van de toekenningsbeschikking). Dit geldt voor alle toeslagen.

Onderdeel 4 waarin staat dat voor huurtoeslag¹ 2 situaties worden geregeld:

- Overschrijden vermogensgrens Ht bij toerekening vermogen partners
- Opheffen indieningstermijn onherroepelijk worden (6 weken) verzoek bijzondere berekening

>>>De drie onderwerpen hierboven: herzien terugvorderingsbeslissing, vermogensverdeling tussen partners en indieningstermijn bijzondere berekeningen zijn daarmee zaken die met toestemming van betrokkene aangehouden zouden moeten worden.

Kabinetsreactie Donner II etc. (brief 13 maart 2020 Kabinetsreactie op het eindrapport van de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen, het rapport van de ADR en het Zwartboek, 22 pagina's):

In de kabinetsreactie staat als nieuwe acties:

Naast de actieve herstelacties als soortgelijk CAF11 en institutionele vooringenomenheid (p. 6/22), gaat het om herstel in situaties waar sprake is van getroffenen door reguliere werking en handhaving van de regelgeving KOT:

1. Ik omarm het advies van de Adviescommissie om de herzieningsbevoegdheid voor onherroepelijk geworden besluiten te verruimen tot vijf jaar in het verleden, en daarop de genoemde recente jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State alsnog toe te passen. Herziening betekent dat Toeslagen met de inzichten van nu op verzoek een nieuw besluit zal nemen (p. 7/22).
2. Ik neem tevens de suggestie van de Adviescommissie over om voor de periode langer dan vijf jaar geleden, tot de start van het huidige stelsel van toeslagen, een hardheidsregeling te creëren. Op basis van deze hardheidsregeling kunnen ouders die langer dan vijf jaar geleden geconfronteerd zijn met een disproportioneel hoge terugvordering, het bedrag aan kinderopvangtoeslagen dat – met toepassing van de genoemde nieuwe jurisprudentie – ten onrechte zijn teruggevorderd, alsnog ontvangen. Ik zal daarvoor, zoals de Adviescommissie adviseert – op zo kort mogelijke termijn een wetsvoorstel voorbereiden en aan uw Kamer doen toekomen. Hierbij voorzie ik ook in een onafhankelijke commissie als waarborg bij de beoordeling. Hiermee is ook het vraagstuk rondom verjaring, zoals aan uw Kamer is toegezegd, geadresseerd (p. 8/22).

¹ Is nog even de vraag of hier *alleen* voor huurtoeslag (de situaties uit het Besluit op de huurtoeslag) een opheffen van de 6 weken termijn voor indienen verzoek gaat gelden of dat ook bijzonder vermogen (Ht, Zt en KGB) wordt meegenomen (uit de UR Awir).

Ten aanzien van 1 betekent dat aangeleverde casussen tot 5 jaar terug herzien moeten worden op basis van de geldende KOT inzichten. Daar zal een werkinstructie voor moeten komen (UHT).

Ten aanzien van 2 zegt de reactie (p. 9/22):

Het is voor Toeslagen niet uitvoerbaar om bij alle in het verleden toegekende kinderopvangtoeslagen waarbij een nihil-stelling heeft plaatsgevonden zelf na te gaan of reparatie zou moeten plaatsvinden. Dit zou namelijk betekenen dat zeer grote aantallen dossiers individueel en handmatig beoordeeld moeten worden. Het is daarom onontkoombaar dat ouders die menen in aanmerking te komen voor reparatie zich moeten melden.

Zoals ik uw Kamer heb toegezegd zal Toeslagen alle ouders die zich reeds gemeld hebben en waarvan Toeslagen beschikt over de benodigde gegevens in ieder geval een brief sturen. In deze brief informeren we ouders zo goed mogelijk onder welke omstandigheden zij mogelijk voor reparatie in aanmerking komen en hoe zij zich kunnen melden indien dat het geval lijkt. Ik streef ernaar om deze brief voor de zomer aan ouders toe te sturen.

Dus die aangeleverde of nog aan te leveren casussen van meer dan 5 jaar terug moeten verzameld worden en krijgen een brief. Dit wordt vervolgens nader uitzoekwerk (UHT).

In werkzaamheden lijkt dat wel een soort knip (3) te worden tussen CAF en CAF gerelateerd, binnen 5 jaar en na 5 jaar. In de bijlage een soortgelijke knip:

	Doelgroepen	Regeling
Ouders gedupeerd door vooringenomen handelen	Ouders in CAF-11	Compensatie voor terugvorderingen, materiële en immateriële schade, invorderings- en proceskosten
	Ouders in CAF-zaken vergelijkbaar aan CAF-11	
Ouders gedupeerd door hardheid van het toeslagensysteem en de uitvoering daarvan	Voorbeelden van ouders die in aanmerking komen voor een regeling zijn: 1 Ouders waarbij het niet volledig voldoen van de eigen bijdrage heeft geleid tot een nihil-stelling in enig jaar 2 Ouders buiten hun schuld om geconfronteerd met een nihil-stelling, bijv. een malafide kinderopvangorganisatie <i>Aangevuld met andere groepen ouders waarbij kleine tekortkomingen hebben geleid tot een nihil-stelling</i>	Herziening van nog openstaande (voorlopige) toekenningen en definitieve toekenningen van afgelopen 5 jaar Reparatie voor toekenningen langer dan 5 jaar geleden
Burgers met O/GS kwalificatie	Burgers met kwalificatie 'opzet/grove schuld' met een openstaande schuld	Persoonlijke betalingsregeling

Horizon (p. 10/22):

Ik streef ernaar om voor de zomer de loketten waar ouders zich kunnen melden gereed te hebben. Beoordeling van de dossiers kan binnen 6 maanden starten, omdat dit mede afhankelijk is van het wetgevingstraject voor de hardheidsregeling en het werven van de benodigde capaciteit voor de uitvoering bij Toeslagen. Zoals hiervoor aangegeven zijn de uitvoeringsconsequenties van de reparatie zeer fors. Hoewel ik ernaar streef om in 2021 zoveel mogelijk ouders die in aanmerking komen voor reparatie deze uit te keren, kan ik niet uitsluiten dat dit in sommige gevallen langer zal doorlopen.

Structurele delta's in het stelsel en bij Toeslagen (p. 13/22)

(p. 14-15/22) In overleg met de betrokken bewindspersonen wil ik via wetswijzigingen de menselijke maat tot uitdrukking brengen in het toeslagensysteem. Allereerst streef ik naar het invoeren van een **hardheidsclausule** waardoor het mogelijk wordt om maatwerk te bieden in situaties van ernstige onbillijkheden die volgen uit het toeslagensysteem. Hierbij gaat het om situaties die niet opgelost kunnen worden binnen de ruimte die de huidige wet biedt aan Toeslagen. Het interne werkdocument met daarin een overzicht van verschillende, uit de wet- en regelgeving voorkomende, voorbeelden van mogelijke "schrijnende gevallen" wordt hierbij betrokken. Dit

document is op 17 december 2019 met uw Kamer gedeeld. Conform de motie van het lid Ronnes geef ik een update over de geïdentificeerde gevallen in de eerdergenoemde voortgangsrapportage.

Verder onderzoek ik een aantal maatregelen om de door het lid Omtzigt genoemde **praktische rechtsbescherming van toeslaggerechtigden wettelijk te verankeren**. Dit om de balans tussen Toeslagen en de burger te verbeteren en eerder in gesprek te gaan met de belanghebbende. Ik denk hierbij onder andere aan het bieden van een gelegenheid aan een belanghebbende om te reageren op bepaalde **voorgenomen besluiten** in geval bijzondere omstandigheden daartoe noodzaken. Het doel hierbij is om zoveel mogelijk bezwaar en beroep achteraf te voorkomen en vroegtijdig in overleg te treden met de belanghebbende.

Om **schrijnende gevallen als gevolg van het partnerbegrip** aan te pakken onderzoek ik, samen met andere bewindspersonen, mede naar aanleiding van het rapport 'Toeslagpartner tegen wil en dank' van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden mogelijke oplossingen. Ook in dit onderzoek wordt het overzicht van mogelijke "schrijnende gevallen", waar een behoorlijk aantal gevallen ziet op het partnerbegrip, betrokken.

Ook breng ik mogelijkheden in kaart om **burgers beter te beschermen tegen malafide partijen**. Deze mogelijkheden zien onder andere op controlemaatregelen jegens die partijen. Dit stelt Toeslagen beter in staat om echte fraudegevallen te detecteren. In het verlengde hiervan kijk ik in het kader van de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Toeslagen, de burger en derden, zoals genoemd door de Adviescommissie, naar de invoering van een wettelijke aansprakelijkheid waarmee bijvoorbeeld de matiging van de terugvordering (die niet hoeft te worden betaald door de burger) wordt verhaald op de verwijtbare derde.

Ook het invorderingsproces wil ik grondig tegen het licht houden. Zo tref ik in het **invorderingsproces een aantal maatregelen waardoor burgers minder hard worden geraakt, bijvoorbeeld door het breder toegankelijk maken van een persoonlijke betalingsregeling**. Hieronder kom ik daar uitgebreider op terug. Daarnaast loopt een onderzoek naar de invoering van een **kwijtscheldingsbevoegdheid ten behoeve van toeslagenschulden** voor Toeslagen. Verder vraagt de Adviescommissie aandacht voor de **verrekening van toeslagschulden met uit te betalen toeslagen en teruggaven inkomstenbelasting**. Deze verrekening kan schuldenproblematiek veroorzaken of versterken. Ik start een onderzoek naar mogelijke wijzigingen van dit beleid met betrekking tot kwijtschelden en verrekening, inclusief de gevolgen voor de uitvoering en de budgettaire aspecten.

Lange termijn, herzien stelsel (p. 15/22)

Binnen enkele weken ontvangt uw Kamer een reactie van het kabinet op de aanbevelingen in het IBO Toeslagen. Een kernpunt daarbij is het verzoek van uw Kamer in de unaniem aangenomen motie Bruins/Van Weyenberg om varianten te onderzoeken ter vervanging van het huidige stelsel dat zicht biedt op een toekomstig beter en menselijker systeem. In de kabinetsreactie op het IBO Toeslagen zullen we benoemen welke stappen op korte en lange termijn worden gezet en waar nader onderzoek nodig is richting een nieuw stelsel.

Nadere aandacht voor herziening beleid opzet/grove schuld (p. 15-16/22)

Als er sprake is van **opzet/grove schuld (OGS)** met betrekking tot het ontstaan van de toeslagschuld dan komt de toeslaggerechtigde op grond van het huidige beleid niet in aanmerking voor een persoonlijke betalingsregeling, waarbij rekening wordt gehouden met de betalingscapaciteit. Er is dan ook geen sprake van het afzien van verdere inning van restschuld. De OGS-kwalificatie is toegekend aan mensen over wie werd geoordeeld dat zij misbruik hebben gemaakt van toeslagen (opzet) of ernstig tekort zijn geschoten in het nakomen van hun verplichtingen (grove schuld). In antwoord op een eerdere vraag van het lid Leijten merk ik op dat in de periode van 2012 tot nu aan 25.000 á 35.000 mensen de kwalificatie OGS is toegekend.

Inmiddels is duidelijk geworden dat **het OGS-criterium disproportionele gevolgen heeft gehad**. Om die reden heb ik besloten het OGS-criterium bij de terugvordering **in de huidige vorm af te schaffen**. Iedereen met een toeslagschuld heeft **onder het nieuwe beleid in beginsel het recht op een persoonlijke betalingsregeling op basis van betalingscapaciteit van twee jaar**, gevolgd door het afzien van inning van de restschuld. Evidente gevallen waarin sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik van toeslagen worden voortaan in beginsel uitsluitend aangepakt via het opleggen van een **(vergrijp)boete of strafrechtelijke vervolging**. Om te voorkomen dat misbruik loont wil ik hierop in de toekomst meer capaciteit inzetten dan tot nu toe het geval is.

Gelet op de gevolgen van de OGS-kwalificatie pas ik het nieuwe beleid ook toe op de circa 8.500 mensen die nu een toeslagschuld hebben en wegens de kwalificatie OGS eerder niet in aanmerking kwamen voor een persoonlijke betalingsregeling. Zij krijgen nu dus wel de gelegenheid een dergelijke regeling te treffen. Zij krijgen daarbij twee jaar de tijd om hun resterende toeslagschuld af te lossen, rekening houdend met hun betalingscapaciteit; na twee jaar volgt de toezegging om af te zien van verdere invordering waarbij nog wel gedurende drie jaar wordt verrekend met eenmalige teruggaven inkomstenbelasting en nabetalingen toeslagen. Toeslagen zal deze mensen actief benaderen.

Rest vanaf p. 16/22 beschrijven van onderwerpen: crisisorganisatie, rapport ADR (aantallen, op de hoogte top, nationaliteit en 2^e nationaliteit), zwartboek en financiële gevolgen maar minder direct voor de uitvoering.

HRG 2 april 2020